

Türkiye'nin İnsansız Hava Aracı Diplomasisi ve Dış Politikada Stratejik Bir Değişim; (Drone Diplomasisi)

Türk drone teknolojisinin yükselişi, yalnızca Türkiye'nin askeri yeteneklerinde devrim yaratmakla kalmadı, aynı zamanda Türkiye'nin jeopolitik konumu ve ekonomik beklentileri üzerinde de derin bir etki yarattı. Stratejik ortaklıklar, ihracatlar ve jeo-stratejik konumlandırmalar sayesinde Türk İHA'ları bölgesel çatışmaları ve küresel güç dinamiklerini yeniden şekillendirmiştir.

Türkiye'nin küresel drone pazarında önemli bir oyuncu olarak ortaya çıkışı, dış politikasında ve askeri doktrininde stratejik bir değişimi temsil etmektedir. Türk drone diplomasisinin gelişimi, Ankara'nın savunma ihracatını çeşitlendirip diplomatik bağları güçlendirirken bölgesel ve küresel düzeyde kendini gösterme çabalarının da bir yansımasıdır.

Endişelere ve zorluklara rağmen Türkiye'nin drone üretimine yönelik kararlılığı, ekonomik çıkarlara ve teknolojik özerkliğe dayanan pragmatik bir stratejinin altını çizmektedir.

Türkiye'nin, özellikle Bayraktar TB2 ve Anka İHA'ları ile örneklenebilecek, drone teknolojisine yaptığı önemli yatırımlar, yalnızca savunma yeteneklerini güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda onu küresel silah teknolojileri pazarında önemli bir oyuncu olarak konumlandırmıştır. Türk insansız hava araçlarının ekonomikliği ve etkinliği, askeri yeteneklerini geliştirmek isteyen çeşitli ülkelerden gelen talebi artırmış ve bu da Türkiye'nin ihracatında ve ekonomik büyümesinde önemli bir artışa yol açmıştır. Ankara, Afrika, Asya ve Doğu Avrupa'daki ülkelerle diplomatik bağlarını güçlendirmek için drone teknolojisinden yararlanmış, böylece bölgesel etkisini artırmış ve ekonomik ortaklıkları güçlendirmiştir.

Türk insansız hava araçları, hava gücünü demokratikleştirerek, küçük ulusların geleneksel hava kuvvetleri operasyonlarının maliyetinin çok altında bir maliyetle askeri hedeflere ulaşmasını sağlamıştır. Drone teknolojisinin yaygınlaşması, ABD ve İsrail gibi geleneksel tedarikçilerin hakimiyetine meydan okuyarak küresel silah ticaretini yeniden şekillendirmiştir.

Bu başarılı hamlelere örnek vermek gerekirse Türk insansız hava araçları, Libya, Dağlık Karabağ ve Suriye gibi çatışmalarda güç dengesinin değişmesinde önemli bir rol oynayarak Ankara'nın müttefiklerini güçlendirirken ve diplomatik nüfuzunun da artmasına destek olmuştur. Ayrıca Türk insansız hava araçlarının jeopolitik konumlandırılması, özellikle Türkiye'nin nüfuzunu genişletmeyi hedeflediği bölgelerde yeni ittifakların kurulmasını ve mevcut ortaklıkların güçlendirilmesini kolaylaştırmıştır.

Türkiye'nin Anka İHA'larının üretiminde Kazakistan ile işbirliği, bölgede askeri amaçlı insansız hava araçları satın alma yönünde artan bir eğilime işaret ederken, Orta Asya ülkelerinin savunma yeteneklerini artırmak için Türkiye ile işbirliğini tercih ettiği görülmektedir. Kırgızistan, Tacikistan ve Kazakistan gibi ülkelere Türk insansız hava araçlarının satışları, bu ülkelerin bölgesel çatışmalarda stratejik bir avantaj elde etme arayışında olması nedeniyle kayda değer bir artışa tanık olmuştur.

Son gelişmeler arasında Maldivler'in, Başkan Mohamed Muizzu'nun Çin yanlısı yönetimi altında, Hindistan'la daha önceki ortak devriyelerden farklı olarak Türkiye'den askeri insansız hava araçları satın alma kararı da yer almaktadır. Ayrıca Romanya'nın TB2 İHA alımına ilişkin Türk Baykar'a verdiği önemli sözleşme, Türkiye'nin Avrupa savunma pazarındaki artan etkisinin altını çizmektedir.

Türkiye'nin Afrika'yla askeri ilişkileri son yıllarda önemli ölçüde genişlemiş ve silah satışı ve savunma iş birliğine daha çok odaklanılmıştır. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI), Türkiye'nin Afrika silah pazarında Rusya gibi geleneksel tedarikçilere meydan okuyan artan varlığına dikkat çekmektedir. Türk silahlarının, özellikle de Bayraktar TB2 gibi insansız hava araçlarının ekonomikliği ve etkinliği, savunma yeteneklerini geliştirmek isteyen Afrika ülkelerinin ilgisini çekmeye devam etmektedir.

Afrika'daki Türk drone diplomasisi başarılı olsa da özellikle Çin'den gelen zorluklarla ve rekabetle karşı karşıya olma ihtimali de mevcuttur. Çin'in Afrika'da genişleyen askeri varlığı ve rekabetçi fiyatlandırması, Türkiye'nin drone pazarına hâkim olma çabalarına önemli bir zorluk teşkil edebilir. Çin'in nüfuzuna karşı koymak için Türkiye'nin NATO standardında yüksek teknolojiye teçhizat sunması ve Afrika ülkeleriyle iş birliğini savunmanın ötesinde genişletmesi gereken adımlardan biridir.

Türkiye jeopolitik zorluklarla mücadele ederken ve nüfuzunu genişletmeye çalışırken, drone diplomasisi dış politikasının kritik bir bileşeni olmaya devam edecektir. Türkiye, kaygıları gidererek, iş birliğini teşvik ederek ve teknolojik gelişmelerden yararlanarak, küresel silah pazarında kilit bir oyuncu ve küresel güvenliğe önemli bir katkı sağlayan konumunu daha da güçlendirebilir.

Türk drone diplomasisinin geleceği, teknolojik gelişmeler, diplomatik çabalar ve diğer küresel oyuncuların rekabeti gibi çeşitli faktörlere bağlıdır. Türkiye'nin drone teknolojisine devam eden yatırımı, stratejik ortaklıklar ve diplomatik girişimlerle birleştiğinde, küresel güvenlik dinamikleri üzerindeki etkisini de şekillendirecektir

Peki drone teknolojisi sadece diplomatik bir strateji aracı mıdır??

Drone teknolojileri tarımdan endüstriye kadar birçok alanda kendini göstermeye başlamıştır. Bunlara örnek vermek gerekirse,

- Drone teknolojisi, Yeşil enerji sektörünün potansiyelini maksimize etmede kritik bir rol oynamakta ve operasyonel zorlukları aşmak ve verimliliği artırmak için yenilikçi çözümler sunmaya devam etmektedir.
- İklim değişikliğinin tetiklediği aşırı ve beklenmedik hava olaylarının artmasıyla birlikte, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişin aciliyeti daha da belirgin hale gelirken bu süreçte yeşil enerji ve yenilenebilir enerji kaynakları olan; Güneş, rüzgar, jeotermal, biyogaz ve hidroelektrik gibi yeşil enerji endüstrisi kaynakları, önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde daha fazla ilgi görecektir ve merkeze alınacaktır.
- Dronların yeşil enerji sektörüne önemli katkılarının biri, yenilenebilir enerji projeleri için en uygun konumları belirlemeye yardımcı olmaktır. Dronlar, topografi, rüzgâr hızları ve güneş ışığına maruz kalma gibi verileri toplayarak ve havadan arazi taramaları yaparak, yenilenebilir enerji projeleri için optimal yerleri belirlemeye yardımcı olmaktadır. İnşaat süreci boyunca dronlar, ilerlemenin ve stok seviyelerinin izlenmesine yardımcı olarak verimliliği ve maliyet etkinliğini artırabilmektedir.
- Bunun yanı sıra, dronlar yeşil enerji endüstrisindeki inceleme süreçlerini de farklı bir seviyeye taşımaktadırlar. Geleneksel olarak, manuel incelemeler veya pahalı helikopterler gibi varlıklar kullanarak yapılan incelemeler, güvenlik riskleri ve verimsizlikler ortaya koymaktadır. Dronlar ile, güneş çiftlikleri ve rüzgâr türbinleri gibi tesisler hızlı ve doğru bir şekilde incelenebilmektedir. Bununla birlikte maliyetler azaltılabilmekte ve insanların tehlikeli ortamlara maruz kalma süresi en aza indirilebilmektedir. Termal görüntüleme, güneş panellerinde ve rüzgâr türbinlerindeki kusurları ve anormallikleri etkili bir şekilde tespit etmek için dronlara kullanılmaktadır.
- Dahası, bazı yenilikçi şirketler, rüzgâr enerjisini kullanmak için dronlar kullanarak farklı enerji tedarik yolları keşfetmektedir. Bu şirketlerin drone teknolojisi, rüzgâr enerjisini elektriğe dönüştürerek, geleneksel rüzgâr türbinlerine esnek ve çevre dostu bir alternatif sunan bir teklif oluşturmaktadır.
- Yeşil enerji sektörü genişledikçe, dronlar yenilikçiliği artırma, güvenliği geliştirme ve verimliliği maksimize etme konusunda giderek daha önemli bir rol oynayacaktır. Dronların yeşil enerji projelerine entegre edilmesi, iyileştirilmiş planlama ve inşaat, akıllı inceleme süreçlerine ve yenilikçi enerji üretim yöntemlerine kadar önemli faydalar sağlayabilecek olanağa ve kapasiteye sahiptir.

- Yeni nesil Drone teknolojileri ayrıca Nükleer sektörde sundukları teknolojik olanaklarla yaygın kullanım alanı bulmaya başlamıştır. Dronlar giderek radyasyon izleme alanında daha fazla kullanılmaktadır. Özellikle de Fukushima felaketinden sonra çevresel haritalandırmadan radyoaktif kirliliği tespit etmeye kadar uzanan yaygın bir kullanım alanına sahip olmuşlardır. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), radyasyon dedektörleriyle donatılmış UAV'lerle ilgili projelerde Fukushima Bölgesi ile iş birliği yapmıştır.
- IAEA'nın orta vadeli özet raporu, UAV drone'larının radyasyon izlemesi için başarılı bir şekilde kullanımını vurgulamıştır, özellikle ulaşılabilen alanlarda veya yüksek radyasyon seviyelerine sahip alanlarda UAV tabanlı radyasyon ölçümleri için eğitim sağlamış ve metodolojiler geliştirmiştir. İngiltere'de, Kromek ve ImiTec, doğru ve esnek hava radyasyon tespiti sağlayan Otonom Hava Radyasyon İzleme Sistemi (AARM) üzerinde iş birliği yapmıştır
- Norveç ve Rusya gibi ülkeler, kıyı izleme ve kirlilik olaylarını tespit etme konusunda radyasyon dronları kullanmaktadır. ABD'deki şirketler, radyasyon tespiti ve haritalama için güçlü drone sistemleri geliştirmek için iş birliği yapmaktadır

Genel olarak, radyasyon dedektörleri ile donatılmış drone'lar, radyasyon izleme ve haritalama alanında güvenlik, verimlilik ve doğruluk açısından önemli avantajlar sunarak, çevresel ve halk sağlığının korunmasına katkıda bulunmaktadır

Drone teknolojisi tarım, sağlık, çevre izleme ve acil durum müdahale gibi geniş bir yelpazede kullanılabilirler, bu da onları güçlü bir diplomatik araç haline getirir. Ayrıca, dronların kullanımı, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıda bulunarak küresel iş birliğini ve kalkınmayı destekleyebilir. Son olarak, dronların çok yönlü kullanımı, uluslararası toplumun çeşitli ihtiyaçlarını karşılayarak diplomasi ve işbirliği alanında yeni fırsatlar yaratabilir.

Referanslar ;

<https://www.democracylab.uwo.ca/research/opeds/Drones%20Are%20The%20New%20Proxies%20-%20Arms%20Diplomacy%20As%20A%20Turkish%20Foreign%20Policy%20Instrument.html>

<https://aspensiaonline.it/turkeys-modern-way-of-doing-foreign-policy-drone-diplomacy/>

<https://ecfr.eu/article/turkeys-drone-diplomacy-lessons-for-europe/>

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/drones-and-resets-new-era-turkish-foreign-policy>

<https://www.iemed.org/publication/a-new-chapter-in-the-drone-race-in-the-middle-east/>

<https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-europemediterranean/turkiye/turkiyes-growing-drone-exports>

<https://apps.dtic.mil/sti/citations/trecms/AD1213030>

<https://www.middleeastmonitor.com/20220107-turkeys-drones-diplomacy-in-africa/>

<https://theprint.in/world/maldives-moves-to-replace-india-inks-deal-with-turkey-for-drones-to-patrol-high-seas/1927238/>

<https://coptrz.com/industry-solutions/energy-and-renewables/>

<https://aeriumanalytics.com/how-drones-are-revolutionizing-energy-and-mining-operations/>

<https://www.atlanticcouncil.org/event/drones-in-the-energy-sector-soaring-into-the-future/>